

“In zo’n stal hebben we ’t allemaal naar ons zin”

Anders kijken

Anders naar je dieren kijken, hun gedrag observeren en willen investeren in veranderingen zijn volgens Piet belangrijke voorwaarden voor duurzame veehouderij. “Je moet leren de signalen van je dieren te herkennen. Dat betekent dat je bewuster in de stal moet kijken, meer observeren. Waarom is er onrust, welk effect heeft een aanpassing in voer of huisvesting? Natuurlijk draait het in de varkenshouderij ook om aantallen, maar er is meer dan alleen de ‘van zaadje tot karbonaadje’-gedachte. Ik wil ook plezier beleven aan het houden van varkens en weten dat m’n dieren het goed hebben gehad. Zo’n setting als in de Proefstal in Raalte is voor ons als varkenshouders niet realiseerbaar, maar heeft wel tot andere en soms nieuwe inzichten geleid. En aantoonbaar gemaakt dat beter welzijn soms met kleine aanpassingen al haalbaar is. Als je de tien basisbehoeften van het varken als uitgangspunt neemt, is er voor elke varkenshouder wel een manier of systeem te vinden die bij jou en je bedrijf past.”

Lucht, licht en ruimte

Zijn kennismaking met de Canadese Strooisel Stal staat Piet nog helder voor de geest. “Ik kwam daar binnen en dacht: ‘in zo’n stal wil ik werken, daar loop ik met plezier tussen m’n varkens.’ Een totaal andere stalbeleving. Ten eerste natuurlijk het strooisel op de vloer waar de varkens in kunnen wroeten. Iets wat ze graag doen als ze niet liggen te rusten, wat op strooisel bovendien comfortabeler is dan op beton. Omdat de vreet- en

Piet Rijkers is varkenshouder en akkerbouwer in Valkenswaard. Piet gaat in 2010 een Canadese Strooisel Stal bouwen waarmee zijn bedrijf groeit naar zo’n 3000 vleesvarkens.

Voor Piet is het zo klaar als een klontje: in een Canadese Strooisel Stal heeft ’t varken het goed en werkt de varkenshouder prettiger. Dit stalsysteem waarin zo’n 20 tot 25 varkens in één hok zijn gehuisvest, past bij zijn visie op varkenshouderij met oog voor dierenwelzijn en milieu. Sinds 2002 houdt en levert Piet zijn varkens volgens Milieukeur. Piet is bovendien in het kader van dierenwelzijn gestopt met het couperen van de staarten van de biggen die op het bedrijf worden geboren. Een bewuste keuze die hem goed is bevallen. Staarten couperen is een ingreep die inbreuk maakt op het welzijn van het varken en als varkenshouder ziet hij ook liever een big met een krulstaart dan een stompe.

mestgedeelten duidelijk van elkaar gescheiden zijn -elk aan een kant van het lig- en wroetgedeelte, blijft de vloer relatief schoon. Opvallend was de frisse, schonere lucht in de stal. Dat komt voor een deel door de geur van het strooisel, maar ook omdat de mest meerdere keren per dag via een mestketting uit de hokken wordt gehaald. Een luchtwasser is in mijn geval niet nodig. De hokken zijn 7 x 3 meter, dat betekent dat de varkens een looplijn hebben van 7 meter, dus meer kunnen bewegen.”

Automatiseren

In de nieuwe stal van Piet wordt zoveel mogelijk geautomatiseerd, zodat meer ruimte niet meteen meer werk betekent. Ook daar leent deze stal zich prima voor, heeft hij gezien. “Behalve het voeren van de varkens en het afvoeren van mest, wil ik ook het inbrengen van het strooisel volledig automatiseren. Het systeem waarmee mijn buurman op zijn pluimveebedrijf het voer in de pluimveestallen brengt, wil ik toepasbaar maken voor strooisel. Dat betekent kort gezegd dat het strooisel via een vijzel rechtstreeks de hokken wordt ingedraaid en ik niet door de stal hoeft te rijden om strooisel aan te voeren. Dat geeft ook meer rust in de stal. Bovendien kan ik met smallere gangen toe, ten gunste van hokgrootte. Ik houd een centrale gang over, een soort lichtstraat met bij elke afdeling een raam waardoor ik het totale hok kan overzien.”

Van welstand naar welzijn

De milieuvergunning is binnen, nu moet de welstandcommissie zich erover buigen. Piet verwacht halverwege 2010 te kunnen gaan bouwen. “De nieuwe stal leent zich prima voor excursies, zodat burgers kunnen zien en beleven hoe ’t er aan toe gaat op een varkensbedrijf. Het zou mooi zijn als dat resulteert in erkenning van wat je als varkenshouder doet aan dierenwelzijn. En dat de consument snapt dat hiervoor betaald moet worden.”

ComfortClass in de praktijk

In het project Varkens in ComfortClass is dierenwelzijn vanuit een proef- en praktijksituatie onderzocht. Voor het praktijkgedeelte is vanaf de start van het project een Innovatiegroep, bestaande uit varkenshouders, opgericht. Voor hen lag de focus vooral op de toepasbaarheid van dierenwelzijn in de dagelijkse praktijk. 'Wat kan ik nú doen aan welzijnsverbetering of hoe kan ik beter welzijn realiseren in mijn nieuw te bouwen stal?' was de vraag die hen persoonlijk bezig hield.

In deze folder laten we twee deelnemers van de Innovatiegroep aan het woord over hun keuze bij nieuwbouw: de Canadese Strooisel Stal (officieel Canadian Bedding System). De naam zegt het al, in deze stal draait het vooral om strooisel. Uitgaande van de natuurlijke behoefte van het varken om te wroeten, biedt strooisel (zaagsel/stro) op de vloer de mogelijkheid om daarin te voorzien. Op de voor 90% dichte vloer kan het varken in het strooisel wroeten en rusten op een zachte ondergrond. De Canadese Strooisel Stal biedt voldoende afleiding en rust waardoor er minder stress en agressief gedrag ontstaat. Dus: beter welzijn voor het varken!

* Piet en Jan gaan allebei nog bouwen. Van hun plannen voor de bouw van een Canadese Strooisel Stal is een tekening en doorberekening beschikbaar.

Met dank aan Mts Broenink voor de mogelijkheid tot fotograferen in hun Canadese Strooisel Stal in Langeveen (Ov).

Tekst:

WhatEls, Delwijnen

Vormgeving en drukwerk:

Vandermeer visuele communicatie, Culemborg

Fotografie:

Rlf communicatieve vormgeving, Cothen

“Strooisel in de stal heeft een positief effect op varkens”

Jan van Schijndel is varkenshouder in Aalten. Zijn bedrijf telt nu 2700 vleesvarkens en wordt met de bouw van een Canadese Strooisel Stal uitgebreid naar zo'n 3600 vleesvarkens.

Jan heeft het weleens gekscherend tegen collega's gezegd: met strooisel in de stal kun je een hoop problemen voorkomen. Het geeft varkens de kans om te wroeten en is daarmee een uitgelezen vorm van afleiding. Door deze vorm van afleiding zijn de varkens meer met hun natuurlijk exploratiegedrag bezig dan met elkaar waardoor staartbijten en ander ongewenst gedrag vermindert. Daarbij ligt strooisel ook nog eens lekker en dat is als je als varken zo'n 80% van je tijd liggend doorbrengt, belangrijk voor het welzijn. In de gangbare stalsystemen is er minder dichte vloer en zijn de mestkelders de belemmerende factor voor strooiseltoepassing. Uitbreiding van het bedrijf door nieuwbouw, biedt Jan de kans een stalsysteem te kiezen waarin zijn 'strooiselvisie' gerealiseerd wordt.

Twee vliegen in een klap

In het kader van de milieurichtlijnen voor bedrijven boven de 2000 varkens, heeft Jan zijn bedrijf dat nu bestaat uit drie gangbare stallen, kritisch onder de loep genomen. “Als we niet zouden uitbreiden, moesten we sowieso fors investeren om aan de eisen met betrekking tot ammoniakuitstoot te voldoen. Omdat we uitbreidingsplannen hadden, hebben we gekeken hoe we door intern salderen, gekoppeld aan uitbreiding, aan de milieu-normen konden voldoen. Op die manier zouden we ons geld aan nieuwbouw kunnen besteden in plaats van aan een luchtzuiveringsinstallatie. Dat is gelukt. Daarmee slaan we eigenlijk twee vliegen in een klap: we zijn klaar voor de toekomst als het gaat om milieuwetgeving én we kunnen een stal bouwen die past bij ons idee over varkenshouderij met oog voor welzijn.”

ComfortClass

Jan ging zich oriënteren op diverse stalsystemen en werd door iemand van ForFarmers gebeld over de proefstal in Raalte. “Ik kreeg de vraag of ik, samen met nog een paar collega's, zou willen meedenken bij de bouw van een stal die helemaal op de welzijnsbehoeften van het varken zou worden ingericht. Wat kunnen varkenshouders daarmee? Hoe kunnen ze in hun dagelijkse praktijk invulling geven aan welzijnsbehoeften? Hoewel ik altijd al wel oog had voor het welzijn van de varkens, ben ik door de betrokkenheid bij ComfortClass toch weer anders naar m'n varkens gaan kijken. Ik ben ook zelf dingen gaan uitproberen om te kijken wat voor effect het op de dieren had. Meer licht in de stal, speelmateriaal of hooi ter afleiding bijvoorbeeld. Dat helpt bij het formuleren van je wensen en eisen voor een nieuwe stal.”

All in, all out

Van de stalsystemen die Jan had gezien, sprak de Canadese Strooisel Stal hem het meest aan. Toen hij via Bert van den Berg van de Dierenbescherming een adres doorkreeg van een collega met zo'n stal, is hij net als Piet, meteen gaan kijken. “Wat mij enorm aanspreekt in deze stal is het feit dat de dieren in grotere groepen zijn gehuisvest, dat goede functiescheiding mogelijk is én de frissere lucht. Maar vooral dat je in deze stal met afdelingen werkt die het mogelijk maken om een 'all in, all out' -beleid te voeren. Dus in één keer zo groot mogelijke koppels tegelijk opleggen. Dat heeft voordelen voor de diergezondheid en vereenvoudigt de voerstrategie. In feite is het een eenvoudig stalsysteem dat ook qua arbeid voor de varkenshouder prettig werkt. Voor de varkens zijn het strooisel, het feit dat ze onbeperkt kunnen eten en drinken, de dichte vloer en de grotere groep, stuk voor stuk elementen die aan de welzijnsbehoeften en het natuurlijk gedrag voldoen.”

Transparant bedrijf

In de nieuwe stal bouwt Jan ook een zichtruimte waar bezoekers zowel de varkens als het afleveren kunnen zien. “We hebben niets te verbergen, de mensen mogen zien wat we doen en hoe de dieren het hier hebben. Ik denk dat we, door als sector transparant te zijn, meer draagvlak bij de burger/consument kunnen creëren en daardoor de beeldvorming positief kunnen beïnvloeden. Het feit dat de Dierenbescherming betrokken is bij Varkens in ComfortClass draagt hier ook aan bij.”